

Dünya Neden Böylesine Berbat Durumda ve Bunu Radikal Olarak Değiştirmek İçin Ne Yapılabilir? – Temel Bir Bilimsel Anlayış

04.10.2021 • Bob Avakian'ın Yazıları • Yeni Komünizm

Editörün Notu: Bob Avakian'ın aşağıdaki makalesi 4 Ekim 2021 tarihinde yayınlanmıştır. Çevirisini okurlarımızın dikkatine sunarız.

Kaynak için: *Why The World Is So Messed Up, And What Can Be Done to Radically Change This— A Basic Scientific Understanding* | revcom.us

Günümüz dünyasında toplumu kökten değiştirmek için iktidarı ele geçirmelisiniz. Mevcut devlet iktidarını devirmeli ve yeni bir devlet iktidarı kurmalısınız.

“Metalar, Kapitalizm ve Bu Sistemin Korkunç Sonuçları: Basit Bir Açıklama” makalesinde kapitalist sistemin temelinde ve özünde tarihsel olarak gelişen temel çelişkileri ve komünist devrimin nasıl geliştiğini -ve yalnızca komünist devrimin- halk kitlelerinin ve nihayetinde bir bütün olarak insanlığın çıkarına olan bu çelişkilere bir çözüm getirebileceğini incelemiştim.

Başka bir makalede, yalnızca kapitalist toplumun değil, daha genel olarak insan toplumunun doğası ve dinamikleri ve toplumun kökten dönüşümünün temeli hakkındaki bu çok önemli anlayıştan bahsettim: (1)

İnsanlar sistemler halinde örgütlenmiş toplumlarda yaşarlar. Bunlar, insanların temel ihtiyaçlarını karşılamak ve gelecek nesilleri sağlamak için birbirleriyle ve doğanın geri kalanıyla etkileşim biçimlerine dayanan sistemlerdir. Bu sistemlerin, herhangi bir bireyin veya insan grubunun hatta bu sistemlerde egemen konumu işgal edenlerin iradesinden bağımsız belirli temel ilişkileri ve işleyiş biçimleri vardır. (2)

“Yeni Komünizm” ve “Atılımlar [Breakthroughs]” kitapları da dahil olmak üzere diğer eserlerde şu temel nokta vurgulanmaktadır: Üretim biçimi çerçeveyi -şartları ve sınırları- belirler, olup bitenler ve mümkün olanlar bu üretim tarzına dayanan toplumun içindedir. “Üretim biçimi” demek, “ekonomik sistem” veya toplumun ekonomik temeli demenin başka bir yoludur. Bu, insanların temel ihtiyaçlarını karşılamak ve gelecek nesilleri sağlamak için birbirleriyle ve doğanın geri kalanıyla etkileşimde bulunmak üzere örgütlenmelerinin temel yoludur. (3)

Binlerce yıl önce insanlar arasında erken komünal toplumların dağılmasından bu yana, ekonomik sistemler çoğunluğun azınlığın sömürmesine dayanmaktadır: Ana üretim araçlarına (topraklara, fabrikalara, diğer üretim tesislerine, makinelere ve diğer teknolojilere) sahip olan ve onları kontrol eden bu “azınlığın”, başkalarını kendileri için zenginlik yaratmak üzere çalışmaya zorlayacak bir konumda olduğu bir durumdur bu. Eğer bu “ötekiler” bunu yapmazlarsa hayatta kalamazlar. Örneğin yalnızca bariz kölelik sisteminde değil, aynı zamanda büyük toprak sahiplerinin serf kitlelerini sömürdüğü feodalizm sisteminde de durum böyledir. Çok az toprağa sahip olan veya hiç toprak sahibi olmayan, temelde bu toprak sahiplerinin saygı duymak zorunda oldukları hiçbir hakka sahip olmayan köylülerdir bu kesimler. Bu durum sadece -Avrupa, Japonya ve Çin de dahil- dünyanın büyük bir kısmında değil, aynı zamanda daha yakın zamanlara kadar ABD’nin güneyindeki “ortakçılık” sistemiyle, Siyahi halk kitlelerinin ve bazı yoksul beyazların, 1861-65 İç Savaşı ile köleliğin (çoğunlukla) kaldırılmasından yaklaşık 100 yıl sonra plantasyon sahipleri tarafından vahşice sömürüldükleri yer için de geçerlidir.

Bugün dünyada egemen olan sömürü sistemi, *kapitalizm-emperyalizme* dönüşmüş kapitalizmdir. Yalnızca bu ülkedeki on milyonlarca ücretli işçiye sömürmekle kalmayıp özellikle Üçüncü Dünya’da (Latin Amerika, Afrika, Orta Doğu ve Asya’da) geniş bir atölye, maden ve çiftlik ağında 150 milyondan fazla çocuk da dahil, dünya çapında yüz milyonlarca insanı çok daha acımasız bir şekilde sömüren bir sistemdir.

Ancak burada anlaşılması gereken çok önemli bir şey var: Ekonomik sistemler (veya üretim biçimleri) çeşitli güçlü insanların bir şekilde icat edip ardından güçsüz halk yığınlarına dayattığı türden bir şey değildir. Ekonomik sistemin doğası temel olarak üretim ilişkileri tarafından belirlenir. İnsanların var olan üretim güçlerini kullanmak üzere örgütlenme biçiminden (üretici

güçler, bilgi ve yetenekleriyle birlikte, üretim araçlarından) oluşur. Ve bir kez daha üretim biçimi toplumun genelinde olup bitenler için temeli oluşturur, şartları ve sınırları belirler.

Bu Temel İlişkilerin ve Dinamiklerin Bir Örneği: Siyahi Halk Neden Halen Şiddetle Baskı Altında?

İşte bu ülkedeki oldukça yakın tarihten, bu temel noktayı gösteren bir örnek.

ABD’de özellikle Güney’de İç Savaş’tan sonraki ortakçılık sistemi, halkın özellikle (sadece değil) Siyahiler tarafından yoğun el emeğine dayanıyordu. Bu insanlar çok az toprak sahibi olan ya da hiç olmayan kişilerdi, ayrıca üretilen ve satılan mahsulleri kontrol eden ve bunlardan kâr elde eden büyük toprak sahiplerine borçlandırılmışlardı. Tarım işlerinin çoğu atlar ve katırlar tarafından yapıldığından ve mahsul hasat işlemleri çoğunlukla elle yapıldığından, günümüz teknolojisine kıyasla teknoloji oldukça ilkel seviyedeydi. Ancak sonra, İkinci Dünya Savaşı’ndan sonra (1945’te sona ermiştir), çok sayıda ortakçıyı yerinden etmeye başlayan traktörler ve toplama makineleri gibi yeni teknolojiler geliştirildi. Ürünleri için daha büyük bir pazar yaratılmasıyla ve artan rekabet ortamında, sadece bu ülke içinde değil, aynı zamanda uluslararası olarak da gerekliydi ve bu büyük toprak sahiplerinin ortakçıların yerine bu makineleri kullanmaları daha verimli ve kârlıydı.

Bu durum, özellikle kırsal Güney’deki korkunç baskı koşullarından kaçma çabasıyla birlikte, Siyahi halk kitlelerini Güney’deki şehirlere iten önemli bir faktördü. Fakat aynı zamanda Kuzey ve Batı’nın kentsel bölgelerine milyonlarca kitlesel bir göç anlamına geliyordu. Bu yeni koşullar altında Siyahi halk kitleleri kendilerini hangi durumda buldular? Sadece Güney’de değil, ülke genelinde, diğer beyaz üstünlükçü haydutlarla birlikte polis tarafından yürütülen, devam eden terörle desteklenen sistematik ırkçılığa ve ayrımcılığa maruz kaldılar. Bütün bunlar, bu yeni koşullarda güçlü bir şekilde patlak veren sivil haklar ve Siyahilerin kurtuluş hareketleri için büyük bir itici güçtü. Ancak halk kitlelerinin büyük mücadelesi ve fedakarlığıyla önemli değişiklikler meydana gelmesine rağmen, bütün bunlar Siyahi halk kitlelerinin üzerindeki baskı ve sömürü temel durumunu ortadan kaldırmadı.

Peki niçin? Çünkü bu mücadele topluma bir bütün olarak hakim olan sistemin yani kapitalizm-emperyalizm sisteminin içinde gerçekleşti, ve onun devrilmesini sağlamadı. Siyahi halk kitleleri artık yeni koşullarda yaşıyor olsalar da, istedikleri yaşam biçimini seçmekte zgr olan “boş bir sayfa” ile baştan başlamıyorlardı. Yaşamak ve ailelerini geçindirmek için, kapitalistlerin sahip oldukları büyük fabrikalarda ve diğer işyerlerinde iç aramaya ve kapitalist bir toplumda yaşamaya zorlandılar. Bu ülkede başlangıcından itibaren ve tüm bir tarihi boyunca, beyaz üstünlüğü temellere yerleşmiş ve ülkenin tüm egemen ilişkilerine ve kurumlarına işlenmiştir.

Artık Tüm Ezilen Halkları, Tüm İnsanlığı zgrleştirmenin Bir Temeli Var

Bu durum, insanların içinde yaşadıkları toplumları karakterize eden sistemler konusunda bir başka önemli noktaya bizi getiriyor. Bu sistemler tarihsel olarak gelişmiştir. Dolayısıyla bu durum, insan toplumundaki değişikliklerin, o toplumda zaten var olanı dnřtrecekėi, herhangi bir zamanda geliştirilmiş olan üretici glerin temeline dayanacağı ve ancak bu temele dayanabilecekėi anlamına gelir.

Devrimci değişiklikler -bir sistemden diğerine radikal bir sıçrama- ancak var olanı dönüştürme temelinde ilerleyebilir. Bu süreç toplumun nasıl “olması gerektiği” hakkında mevcut gerçeklikte hiçbir temeli olmayan çeşitli fikirler veya kavramlar üreterek yapılamaz.

Anlaşılması çok önemli olan nokta, bu gezegendeki milyarlarca insanın, sadece maddi olarak değil, sosyal, entelektüel ve kültürel olarak da sürekli zenginleşen insana yaraşır ve insana yakışır bir yaşam için gerekli araçlara sahip olmasını sağlayacak temelin artık mevcut olmasıdır. Fakat aynı zamanda, insan toplumunun bu kapitalizm-emperyalizm sisteminin egemenliği altında gelişme şekli, son derece “dengesiz” bir dünyaya yol açmıştır. Dünyada milyarlarca insan korkunç baskı ve sefalet koşullarında yaşarken, nc Dünya’da her yıl milyonlarca ocuk açlıktan ve önlenebilir hastalıklardan ölüyor:

Ve bütün bunlar; bu ülkedeki halkın nispeten kk bir bölümünün ve bir bütün olarak da insanlığın çok kk bir bölümünün kendi inisiyatiflerini ve yaratıcılıklarını geliştirme ve

uygulama koşullarına, bunun “özgürlüğüne” sahip olduğu temeldir – bütün bunlar, bu sistem altında, bir bütün olarak dünyadaki halk kitleleri için “dengesiz”, son derece eşitsiz ve son derece baskıcı koşulları güçlendirmektedir.

Ve yine bütün bunlar tam olarak ve son derece gereksizdir. (4)

Bütün bunların ötesine geçmek için maddi temeli fiilen sağlayan şey kapitalist-emperyalist sistem altında geliştirilen üretici güçlerdir. Fakat aynı zamanda, bunu gerçeğe dönüştürmenin önündeki doğrudan engel, sömürücü üretim ilişkilerine dayalı üretim tarzıyla dünyanın her yerindeki halk kitleleri ve genel olarak insanlık üzerinde bir zincir olan bu sistemdir.

Bu bizi kapitalizmin temel çelişkisine getiriyor, yani toplumsallaştırılmış üretim ile özel mülk edinme arasındaki çelişkiye. Bu sistem altında, şeyler ezici bir yoğunlukla organize seri üretim araçlarıyla, bunu mümkün kılan makineler ve diğer teknolojilerle üretilir. Bu süreç, farklı üretim yerlerinde (fabrikalar vb.) birlikte çalışan çok sayıda insan ve nihayetinde milyonlarca insan tarafından gerçekleştirilir ve ancak bu şekilde gerçekleştirilebilir. Yani birbirine bağlı üretim ve ulaşım zincirleri (“tedarik zincirleri”) halinde örgütlenmiş milyarlarca insan sayesinde. Toplumun işleyişinin ve insanların hayatta kalması ve üremesi için temel oluşturan şey budur. Fakat tüm bunlar ve bunların ürünleri birkaç kapitalist-emperyalist ülke (ABD, Almanya, Japonya, Rusya ve Çin gibi) en güçlü ve baskın olan rakip kapitalistler tarafından kontrol edilmektedir.

Bu temel çelişki -toplumsallaştırılmış üretim ile üretilen şeylerin özel mülkiyeti arasındaki çelişki- yalnızca az sayıda ülkede, insanlığın küçük bir azınlığının elindeki zenginliğe değil, bunu yaratma araçlarının (üretim araçlarının) yoğunlaşmasına tekabül eder. Bu durum insanın özgürleşmesinin önündeki temel engel ve esaret zinciri görevi görür ve şu anda bu sistemin egemenliği altında zincirlenen muazzam insan potansiyelini boğar. İnsanlığın planlı ve birlikte dünyanın koruyucuları olarak hareket etmesini engelleyen ve her şeyi artan bir hızla çevresel ve ekolojik felakete doğru yönlendiren şey de budur.

Öte yandan, üretim araçlarının mülkiyetini toplumsallaştırarak -onları toplumun ortak malı yapmak için hareket ederek- bu temel çelişkiyi çözmenin temeli komünist bir devrimdir. Ayrıca

bu temelde ekonomik kalkınmayı planlı ve sürdürülebilir bir şekilde gerçekleştirerek, bir bütün olarak üretim ilişkilerinde ve bunlara karşılık gelen toplumsal ilişkilerde (örneğin toplumsal cinsiyet ilişkilerinde ve “ırk temelli” ilişkilerde) ve siyasetin, kültürün ve ideolojinin üst yapısında devrim yapmak demektir. (“Üst yapı” bir temel üzerine inşa edilen bir şeydir; örneğin bir evin duvarları ve çatısı, evin temeli üzerine inşa edilmiş bir “üst yapı” oluşturur).

Toplumu Temelden Değiştirmek İçin İktidarı Ele Geçirmelisiniz!

Burada komünizmin bilimsel yönteminin uygulanmasıyla gün ışığına çıkarılan çok önemli bir başka kavrayışa geliyoruz: Ekonomik temel (üretim biçimi) insan toplumunun temelidir; bu temel üzerinde, bu ekonomik temeli yansıtan ve sürdürmeye hizmet eden bir siyaset, kültür ve düşünme biçimleri (ideoloji) üst yapısı olacaktır. (*Atılımlar, Kuşlar Timsah Doğuramaz Ama İnsanlık Ufkunun Ötesine Geçebilir, Devrim Yapmak ve İnsanlığı Kurtarmak* gibi diğer çalışmalarda bundan bahsettim, işleyen herhangi bir toplumun üst yapısının neden o toplumun ekonomik tabanına tekabül edeceğini ve buna karşılık gelmesi gerektiğini ve bu temele hizmet etmesi gerektiğini gösteren örnekler buralarda verilmiştir.) (5)

Mevcut ekonomik temeli (üretim biçimini) ve buna tekabül eden toplumsal ilişkileri sürdüren ve uygulayan alan üst yapıdır. Bu nedenle, toplumun tamamının nasıl işleyebileceği ve işlemesi gerektiğine ilişkin şartları ve sınırları belirleyen her ne kadar toplumun ekonomik temeli olsa da, özellikle siyasal iktidarın egemenliği, toplumun yönünün ve özellikle toplumu kökten dönüştürme potansiyelinin belirlendiği ve çözüldüğü yer üstyapı alanındadır.

En temel terimleriyle, siyasal iktidarın egemenliği, silahlı kuvvet ve şiddet tekeli (özellikle kurumsallaşmış silahlı kuvvet ve “meşru” ilan edilen şiddet tekeli) aracılığıyla ifade edilir. Bunu basit ve açık terimlerle görmek için, insanlar adaletsizliğe ve zulme son vermek için harekete geçtiğinde bu sistemde neler olduğunu bir düşünün: Baskı ile karşılaşırlar. Bu sistemin üst yapısındaki şiddet, özellikle polis ve silahlı kuvvetler, mahkemeler ve hapishaneler mevcut sistemi dayatan devlet gücünü yoğunlaştırırlar. (6)

Toplumu dönüştürmek, bu sistemin içine inşa edilen ve üretim biçimine dayanan adaletsizliğe, baskıya ve sömürüye son vermek için, devlet iktidarı sisteminin, toplum üzerindeki şiddetli

egemenliğinin (kapitalist-emperyalist sınıfın diktatörlüğünün) belini kırmak ve yeni bir iktidar sistemi kurmak gereklidir. Ekonomik temeli ve buna tekabül eden toplumsal ilişkileri ve bir bütün olarak siyasi ve ideolojik üstyapıyı tüm sömürü ve baskı ilişkilerini her yerde köklerinden söküp atma hedefi doğrultusunda, sosyalist bir devlet iktidarı (proletarya diktatörlüğü) kurmak gereklidir.

Toplumdaki ilişkilerin bu temel kavrayışını ve toplumu kökten değiştirmenin temelini özetlemek gerekirse: Ekonomik temel (üretim biçimi), *belirli bir toplumda olabileceklerin nihai şartlarını ve sınırlarını belirleyen toplumun temelidir*; ancak, ekonomik temeli dönüştürmek için ilerlemek için mevcut devlet iktidarını ve siyasi yönetim sistemini devirerek kökten farklı bir devlet iktidarı ve siyasi yönetim sistemi kurarak devrimin yapılabileceği ve yapılması gereken yer *üst yapı alanıdır*; siyasal kurumlar ve süreçlerin yanı sıra kültür ve ideoloji de dahil olmak üzere toplumsal ilişkiler ve bir bütün olarak üst yapı alanıdır.

Ya da basit ve açık terimlerle ifade etmek gerekirse: **Günümüz dünyasında toplumu kökten değiştirmek için iktidarı ele geçirmelisiniz. Yani mevcut devlet iktidarını devirmek ve yeni bir devlet iktidarı kurmanız gerek.** (7)

Bu Devrim Mümkündür ve Acilen Gereklidir

Bugün önümüzde duran tarihsel zorunluluk ve meydan okuma işte budur: Sözde “meşru” silahlı kuvvet ve şiddet tekeli olarak yoğunlaşan siyasi iktidar tekeli ile kapitalist-emperyalist sistemin devrilmesi, bir bütün olarak toplumun kökten dönüşümünü sağlayan sosyalist devlet iktidarının kurulması ve dünyadaki tüm sömürü ve baskı ilişkilerinin ortadan kaldırılmasıyla komünizmin nihai hedefini amaçlamaktır.

Bu devrim genel (ya da soyut) anlamda yalnızca tarihsel bir zorunluluk değildir. Bu acil bir taleptir; devasa nükleer silah cephaneliği ve yaşanabilir bir çevreyi giderek artan yıkım yoluyla yok eden, yalnızca halk kitlelerine korkunç ve gereksiz acıları dayatmakla kalmayıp aynı zamanda yaşamları yok eden ve ruhları ezen, aynı zamanda insanlığın varlığı için büyüyen bir tehdit oluşturan kapitalizm-emperyalizmin ortadan kaldırılması gerekliliği acil bir durumdur.

Bundan daha fazlası, devrimci komünistlerin *Bir Deklarasyon, Bir Çağrı* metninde açıkça belirttiği ve buradaki kilit noktaları detaylandıran bir makalede değindiğim gibidir: **Bu durum, böylesi güçlü bir ülkede bile devrimin mümkün olduğu nadir zamanlardan biridir.**

Bu nadir fırsat boşa harcanmamalı ve israf edilmemelidir. Sefaletin, gaddarlığın, yıkımın, dünyadaki milyarlarca insanın günlük yaşamı ve korkunç durumu olan acıların, yabancılaştırmanın, korkunun ve umutsuzluğun olmadığı bir dünyaya aç olan herkesin, insanlık için kökten farklı ve özgürleştirici bir varoluş, geleceğin temeli ve mümkünlüğü varken, ayrıca bu meşru ve gerekliyken bunun için aktif olarak, örgütlü bir şekilde, bilimsel temellere dayanan tutku ve kararlılıkla çalışılması gerekmektedir.

Devrimci komünistlerin (revcomların) *Gerçek Bir Devrim İçin Şimdi Örgütlenmeye Yönelik Bir Deklarasyon, Bir Çağrı* metninin başında söyledikleri gibi:

Bu dünyaya şu an olduğu haliyle katlanamayan... bu kadar fazla kişinin insan yerine konulmamasından artık usanan... “Herkes için özgürlük ve adalet” iddiasının acımasız bir yalan olduğunu bilen... iktidardaki insanların (veya iktidara gelmeye çalışan kesimlerin) yanlış vaatlerine ve tatlı sözlerine rağmen adaletsizliğin ve eşitsizliğin sürüp gitmesine haklı olarak öfkelenen... işlerin nereye gittiği noktasında ve şu anda genç olmanın iyi bir geleceğin ya da herhangi bir geleceğin olmaması anlamına geldiği gerçeğiyle acı çeken... çok daha iyi bir şey hayal eden ya da bunun mümkün olup olmadığını merak eden... baskı, sömürü, yoksulluk ve çevrenin tahrip edilmesinin olmayacağı bir dünya için haykıran... gerçekten uğruna savaşmaya değecek bir şey için mücadele etmeye cesaret eden herkes bu devrimin bir parçası olmalıdır! (8)

Dipnotlar:

1) Bkz: Metalar, Kapitalizm ve Bu Sistemin Korkunç Sonuçları: Basit Bir Açıklama | Yeni Komünizm (localhost/yenikomunizm/)

2) Bkz: İnsanlar Niçin En Saçma ve En Berbat Saçmalıklara İnanır? | Yeni Komünizm (localhost/yenikomunizm/)

3) İlgili eserler için bkz: Yeni Komünizm | Yeni Komünizm (localhost/yenikomunizm/) ve Breakthroughs [Atılımlar]: Marx'ın Tarihsel Atılımı ve Yeni Komünizm ile Daha İleri Bir Atılım | Yeni Komünizm (localhost/yenikomunizm/)

4) Bkz: Kapitalizm-Emperyalizm – Yedi Milyar İnsanın Boğulması ve Yeni Temellerde Bir Dünya İçin Derin İhtiyaç | Yeni Komünizm (localhost/yenikomunizm/)

5) Özellikle temel ve üst yapı arasındaki ilişkiyle ilgili olarak yazar, “Devrim Yapmak ve İnsanlığı Kurtarmak” içinden özellikle şu pasaja dikkat çekmiştir:

“Şu noktayı anlamak önemlidir: toplumda köklü bir değişim ihtiyacı, üstyapıda-insanların düşüncelerinde ve daha sonra da insanların oluşturduğu siyasal oluşumlarda- ortaya çıkar. İnsanlar gruplar oluşturur, programları olan ve toplumun temel ilişkilerinde olanları ve en temel anlamda üretici güçler ve üretim ilişkileri arasındaki çelişkileri yansıtan -indirgemeci, doğrusal ve birebir anlamda bir yansıtma değil, temel anlamda bir yansıtma-amaçları olan partiler kurarlar. Bu, az çok insanların düşüncelerinde ve daha sonra da politik örgütlerde yansıma bulur. Fikirlerine göre harekete geçerken, düşünceleriyle ilgili olarak değişim arayışına girerken, insanlar da dâhil olmak üzere üretici güçleri serbest bırakmak ve özgür kılmak için yıkmak ve dönüştürmek zorunda oldukları (tekrar belirtelim, kısmi anlamda, sınırsız anlamda değil) devlet baskısı ve toplumdaki güç ilişkileri gibi sınırlamalarla -sadece ekonomik değil, aynı zamanda politik sınırlamalarla- karşılaşır. Toplumlar işte böylece köklü ve niteliksel bir biçimde değişirler, devrimler bu şekilde ve bu sebepten -kritik bir mücadele sayesinde- doğar ve oluşur.”

6) Bkz: Bir Kez Daha Niçin Bütün Diktatörlüklerin Kötü Olmadığı ve Niçin Sosyalist Bir Diktatörlük İstememiz ve Onun İçin Savaşmamız Gerektiği Üzerine | Yeni Komünizm (localhost/yenikomunizm/)

7) Bkz: Gerçek Bir Devrim İçin Şimdi Örgütlenmeye Yönelik Bir Deklarasyon, Bir Çağrı | Yeni Komünizm (localhost/yenikomunizm/)

8) Bkz: Gerçek Bir Devrim İçin Şimdi Örgütlenmeye Yönelik Bir Deklarasyon, Bir Çağrı | Yeni Komünizm (localhost/yenikomunizm/)